

OIKAISUVAATIMUS

Haapaveden kaupunginhallitus

Kirjaamo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi

Oikaisuvaatimus koskien Haapaveden kaupunginhallituksen lausuntoa Siikalatvan Taikkonevan tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (Khall 27.3.2023 § 82 105/10.00.00/2023) sekä koskien lausuntopyyntöä Prokon Wind Energy Finland Oy:n Siikalatvan Taikkonevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta (Khall 27.3.2023 § 83 106/10.00.00/2023)

Oikaisuvaatimuksen esittäjät:

Suunnitteilla olevan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoreitin VE A/B kohdalla olevat maanomistajat yhteensä 29 maanomistajaa (83 % linjan alle jäävistä yksityisistä maanomistajista).

Perustelut oikaisulle:

Lausunto sähkönsiirtoreitin osalta on ristiriidassa Haapaveden kaupunginhallituksen aiemmin tekemän päätöksen KH 12.9.2022 § 185. suhteen. Siinä lausutaan maakuntakaavaluonnoksesta, että Leuvanannevan 400kw siirtolinjaa ei rakenneta Haapaveden kautta. Leuvanannevan ja Taikkonevan tuulivoimapuistohankkeessa kyse on samasta reitistä, joka sijoittuisi olemassa olevien kahden voimalinjan viereen, ja liityntäpisteinä toimisi Haapaveden sähköasema Pihtinevalla, jonka Fingrid on jo hyväksynyt, ja tämän rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2025. Kyseisellä sähkönsiirtoreitillä olisi ainoastaan negatiivisia vaikutuksia Haapaveden alueella, mikäli olemassa olevaa linjaa aukeaa levennetään, kuten suunnitelmassa on esitetty.

Alueen maanomistajat ovat viime vuodesta lähtien yrittäneet aktiivisesti ajaa tasapuolista ja oikeudenmukaista kohtelua niitä kohtaan, joille siirtolinjat kohdistuvat ja jotka joutuvat tahtomattaan osaksi tuulivoimahanketta. Maanomistajien vaatimuksia ei ole kuitenkaan huomioitu millään lailla. Prokon on jo ennen kaavoituksen aloittamista ilmoittanut, ettei se aio neuvotella kaavoituksen aikana maanomistajien kanssa, ja Siikalatvan kunta ei yhtiön vaatimuksesta aio tähän puuttua. Haapaveden kaupungin lausunnossa koskien Taikkonevan YVA-ohjelmaa ja OAS:aa todetaan, että maanomistajia tulisi kuulla ja ottaa heidät huomioon. Haluaisimme tarkennuksen siihen, miten tämä käytännössä aiotaan toteuttaa, jos aktiivinen vuoropuhelu jää maanomistajien vastuulle ja mitä Haapaveden päättäjät aikovat asian eteen tehdä?

Haapaveden kaupungin lausunnossa ei veloiteta Siikalatvan kuntaa tai Prokonia toimenpiteisiin maanomistajien aseman parantamiseksi. Mikäli ketään ei veloiteta toimimaan asian eteen, eikä yksikään taho (kunta/viranomaiset) huomioi siirtolinjan alle jääviä ja kaavoituksessa esitetty sähkönsiirtosuunnitelma hyväksytään sellaisenaan, tarkoittaa tämä sitä, että Prokon tai muut yhtiöt (VSB ja Kivinevan tuulipuisto Ky) eivät todennäköisesti aio kaavoituksen aikana neuvotella asiasta niiden maanomistajien kanssa joiden kohdalle tuulivoimapuiston siirtolinjaa nyt suunnitellaan ja pyrkivät tilanteeseen, jossa he pakkolunastavat alueen sen jälkeen kun kaava on hyväksytty. Sekä Haapaveden kaupungin että Siikalatvan kunnan päättäjien tulisi ymmärtää, että tämä on väärin ja hyväksymällä tällaisen toiminnan asetetaan maanomistajat hyvin epätasa-arvoiseen asemaan ja maanomistajat jätetään yhtiön armoille. Tämä ei ole tuulivoimahankkeiden sosiaalisen hyväksynnän kannalta järkevää.

Lisäksi haluamme myös tuoda esille, että sähkönsiirtosuunnitelman mukaisen linjan kohdalla olevien yksityisten maanomistajien mailla järjestetään vuosittain Haapaveden kaupungin toimesta paikallisesti merkittäviä liikuntatapahtumia ja heidän maillaan sijaitsee mm. kaupungin ylläpitämää ulkoilu/latuverkostoa. Näiden alueiden suhteen osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja edellyttää maanomistajien lupaa ja hyväksyntää alueella tapahtuvaan toimintaan.

Vaatimuksemme:

Haapaveden kaupungin lausunnossa tulisi käydä ilmi, että Taikkonevan tuulivoimahankkeesta aiheutuvia siirtolinjoja ei hyväksytä Haapaveden puolelle, mikäli Siikalatvan kunta tai Prokon ei kaavoituksen aikana huomioi maanomistajien esittämiä vaatimuksia. Kunnat ja kaupungit ovat ratkaisevassa asemassa sen suhteen tuleeko alueellemme tuulivoimapuistoja ja hankkeisiin liittyviä sähkönsiirtolinjoja ja minkäläisten yhtiöiden kanssa ne ovat valmiita tekemään kaavoitussopimuksia.

Emme hyväksy, että Taikkonevan tuulivoimapuiston 400 kV:n siirtolinja linjataan Haapavedelle uuteen johtokäytävään, jolloin tuhottaisiin yli 100 hehtaaria pääasiassa metsämaata. Tuulivoimapuiston verkkoliitynnän vaatima sähköasema on rakennettava tuulivoimapuiston läheisyyteen tai vaihtoehtoisesti siirtolinja tulee rakentaa jo olemassa olevalle johtoaukealle yhteispylväisiin tai maakaapelointina. Mikäli Taikkonevan tuulivoimapuiston siirtolinja kuitenkin aiotaan rakentaa uuteen johtokäytävään tulee menetettävien metsäalueiden osalta tehdä siirtolinjan maanomistajien kanssa pinta-aloihin suhteutettu vuokrasopimus samoin periaattein kuin tuulimyllyistä varsinaisella voimala-alueella.

Vaatimusten perustelut:

Rakennettaessa verkkoliitynnän sähköasema tuulivoimapuiston läheisyyteen tai rakennettaessa siirtolinja yhteispylväisiin tai maakaapelointina välttään noin 31 km mittaisen uuden johtoaukean rakentamiselta. Ympäristön kannalta on kestävätilanne, että toisaalta lainsäädännön mukaisesti metsäpinta-alaa pyritään säästämään/suojelemaan ja taas tässä tapauksessa tuhoamaan. Rakennettaessa uusi noin 42 metriä leveä johtoaukea tuhottaisiin metsää lopullisesti yli 100 hehtaaria. Jo maakuntakaavaluonnoksessa todetaan ohjeellisesti, että liittyminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä yhteiseen samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin.

Vaikutusalueella olevien maanomistajien metsiin on ennestään tehty jo kaksi kantaverkon voimalinjojen johtoaukeaa. Ei ole kohtuullista eikä oikeudenmukaista, että siirtolinjojen haitat ja metsäpinta-alojen menetykset kohdentuvat aina samoille tiloille. Jo olemassa olevan johtoaukean myötä useat metsänomistajat ovat menettäneet metsää useita hehtaareja tilaa kohden. Enimmillään metsää on menetetty tilakohtaisesti lähes 20 hehtaaria, ja uuden johtoaukean myötä menetyksiä tulisi samalle tilalle vielä noin 5 hehtaaria lisää. Menetykset voidaan välttää rakentamalla uusi siirtolinja yhteispylväisiin. Teknisesti se on mahdollista. Esimerkiksi vuonna 2021 rakennettu uusi 400 kV:n siirtolinja rakennettiin Haapaveden Kytökylässä asutuksen lähellä yhteispylväisiin ja samoin Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueen kohdalla. Rakentamalla siirtolinja maakaapelointina jo olemassa olevalle johtoaukealle voidaan myös välttää uusi johtoaukea.

Haapavedelle suuntautuva johtoaukea heikentäisi vielä entisestään Haapavedellä arvokkaita maisema-, retkeily- ja luonnonsuojelualueita. Suunnitellun johtoaukean lähistöllä on useita suojelualueita, joista linnustollisesti arvokkaimmat kuuluvat Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueeseen. Haapaveden lintujärvet -alue kuuluu sekä kansallisesti (FINIBA) että kansainvälisesti (IBA) tärkeisiin lintualueisiin. Korkattivuoren Natura-alue on myös suunnitellun johtoaukean välittömässä läheisyydessä. Uusi siirtolinja ylittäisi valtakunnallisesti arvokkaan Korkattivuoren-Rahkovuoren kallioalueen (KAO110045). Korkattivuori ja sen lähialueet ovat paikallisesti tärkeitä ja aktiivisessa käytössä olevia retkeilykohteita. Alueella sijaitsee ympärivuotisessa käytössä oleva laavu tulipaikkoineen sekä vaelluspolku ja maastopyöräilyreitit. Alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja.

Siirtolinja on oleellinen osa tuulivoimapuistoa. Siihen liittyvän alueen maanomistajia on kohdeltava tasapuolisuuden nimissä samalla tavalla kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella olevia maanomistajia.

Yleisesti tuulivoimaisuushankkeiden sähkösiirtolinjoista

Tuulivoimahankkeissa maanomistajat asetetaan hyvin eriarvoiseen asemaan. On niitä, jotka saavat tulevaisuudessa vuokratuloja voimaloista. Nykyiset vuokrasopimushinnat ovat arviolta n. 10 000-20 000/myllynpaikka/vuosi + hehtaari perusteinen korvaus koko-alueelle n. 100–250 e/ha/vuosi, riippuen yhtiöistä ja alueista sekä mikä on sopimuksessa laskentaperusteena. Niiltä, joiden maille tuulivoimaisuuden sähkösiirtolinjat tulevat, pakkolunastetaan maat kertakorvauksella.

Kunnan rooli siirtolinjan suhteen on hyvin oleellinen. Jos ja kun vireillä olevat kaavat kunta lopulta hyväksyy, niin kunnanvaltuutetut antavat käytännössä samalla siunauksen voimalahankkeisiin liittyville siirtolinjoille. Tuulivoimayhtiöiden mukaan kunnan ei tarvitse huolehtia linja-asiasta millään tavoin ja yhtiöt huolehtivat asiasta siten, että lunastavat linjan paikan kaavan hyväksymisen jälkeen.

Kaavaprosessin aikana linjan alustava sähkösiirtoreitti/reitit on merkitty kaavapapereihin ja siitä tehdään myös ympäristövaikutustenarviointi. Ne tilat, joihin itse siirtolinjan paikka tulee hyvin suurella todennäköisyydellä kohdistumaan, voi melko helposti päätellä jo kaavoitusvaiheessa kaavassa olevista sähkösiirtoa koskevista kartoista. Näistä ei ole tiedotettu maanomistajia erikseen. Kun kaava on sitten kunnassa hyväksytty, hyvin suurella todennäköisyydellä yhtiö ottaa yhteyttä niihin maanomistajiin, joiden maat on kaavapapereihin siirtoreitin kohdalle merkitty.

Maanhinnasta ei yhtiön tarvitse neuvotella, eikä maanomistajien mielipiteitä tarvitse huomioida, koska maat voidaan siinä vaiheessa pakkolunastaa. Tässä vaiheessa kukaan ei yksittäisiä maanomistajia auta, koska hyvin harvoin asia ketään kiinnostaa vaikka yrittäisit apua jostakin kysyä. Sanotaan vain, että onpa ikävä juttu ja me ei mahdeta asialle mitään, toivotaan että lunastuslaki joskus muuttuisi. Yksikään viranomainen tai kunnanpäättäjä ei ole puolustamassa maanomistajaa siinä tilanteessa. Kun kunnan päättäjiltä asiaa silloin kysyy, he sanovat etteivät tiedä asiasta mitään eivätkä ota mitään vastuuta linjasta, koska yhtiö on se joka siitä asiasta vastaa ja lunastaa linjanpaikan. Pelkkä myötätunto ei hirveästi auta enää siinä tilanteessa. Itse kaavoitusprosessin aikana yhtiöt eivät ole olleet halukkaita sopimaan ennakkoon mitään siirtolinjan alle jäävien kanssa, koska vetoavat siihen etteivät osaa sanoa niiden tarkempaa paikkaa.

Lainaukset päätöksistä koskien Haapavedelle suuntautuvasta sähkösiirtoreitistä:

Lainaus Haapaveden kaupungin 27.3.2023 antamista lausunnoista koskien Taikkonevan tuulivoimaisuuden sähkösiirtoa:

”Olisi kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen, että sähkösiirron suunnittelussa toteutetaan avoin ja osallistuvaprosessi, johon sisällytetään aktiivista vuoropuhelua maanomistajien kanssa. Tämä mahdollistaisi voimalinjan reitin optimoinnin ja minimoi potentiaaliset ristiriidat maanomistajien kanssa” (Khall 27.3.2023 § 82 105/10.00.00/2023)

”Tuulivoimaisuuden sähkösiirron suunnittelussa tulisi huomioida voimalinjan reitin maanomistajat. On tärkeää, että maanomistajille tiedotetaan suunnitelmista ja heidän näkemyksensä otetaan huomioon. Vaikutusten arvioinnissa on tarpeen kartoittaa ja tutkia ratkaisuja jotka mahdollistavat sähkösiirron toteuttamisen mahdollisimman vähäisin haittavaikutuksin maanomistajille ja heidän maa-alueillaan myös Haapavedellä.” (Khall 27.3.2023 § 83 106/10.00.00/2023)

Haapaveden kaupunki on jo aikaisemmin antanut lausunnon maakuntakaavaluonnoksesta jossa se lausuu seuraavaa:

Haapaveden kaupungin lausunto maakuntakaavaluonnoksesta syksyllä 2022:

[2023251-8-10887.PDF \(oncloudos.com\)](https://oncloudos.com/2023251-8-10887.PDF)

sivu 13.

"Haapaveden kaupunki / KH 12.9.2022 § 185

Haapaveden kaupungin osalta kaavan merkittävin sisältö sen muutokset liittyvät sähkönsiirron tarpeisiin ja tuulivoimaan. Kaavaan on päivitetty Rahkola-Hautakankaan sekä Hankilannevan voimala-alueet vastaamaan nykyistä hankealuetta. Kaavassa on tunnistettu lähialueiden tuulivoimahankkeiden, kuten Piipsannevan voimala-alueen, sähkönsiirron tarve. Kaavaan on lisätty aluevaraus Haaponeva-Sikokangas - tuulivoimapuiston hankealueelle. Lähimmät liikenneverkon muutokset sijoittuvat Ylivieskan kaupungin valtateiden 86/63 ja 27 liikennealueelle. Luonnoskartassa on esitetty lisäksi tärkeät pohjavesialueet.

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää lausunnokseen, että ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksen tuulivoima-alueiden aluevarauksiin tai sähkönsiirron aluevarauksiin ei ole huomautettavaa. Kokouksessa esitettiin kahta pohjaesityksestä poikkeavaa esitystä. Äänestysten jälkeen puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen päätökseksi tulleen seuraava:

Päätös Kaupunginhallitus päättää lausunnokseen, että ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksen tuulivoima-alueiden aluevarauksiin ei ole huomautettavaa. ***Leuvanannevan tuulivoimapuiston 400kw:n siirtolinjaa ei rakennetta Haapaveden kautta.***Päätöksestä jätettiin eriävä mielipide."

Haapavedellä 14.4.2023

Antti Hankonen

Eero Taskila

Junnonsaarentie 161

86600 Haapavesi

0407674285

Sekä valtakirjalla 27 suunnitellun linjan kohdalla olevaa maanomistajaa Haapaveden ja Siikalatvan alueella (83 % kaikista yksityisistä maanomistajista)